

Raadsavond	4-9-2023
Zaaknummer	570099
Portefeuillehouder	Nick van Egmond
Vorbereid door	Concernadvies
Onderwerp	Nota van Actualisatie begroting 2024 2027

Beslisapunten

Op basis van de Nota van Actualisatie het volgende te verwerken in de begroting 2024 en de meerjarenraming 2024-2027:

1. Het advies van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) over te nemen ten aanzien van de programmabegroting 2024-2027, die luidt als volgt:
 - *Presenteer voor 2024 en 2025 van de meerjarenraming 2025-2027 een sluitende begroting.*
 - *Breng de lasten in de meerjarenramingen voor 2026 en 2027 in beeld, in de vorm van een realistische begroting. Baseer deze op het huidige takenpakket, de noodzakelijke investeringen, de inflatie, de stijgende rente, de ambities uit uw coalitieakkoord en geschatte mee- en tegenvallers. Naar verwachting zullen de meerjarenramingen 2026 en 2027 dan duidelijk tekorten aangeven.*
2. Voor alle jaren de effecten van de lopende investeringen en de vertaling van het CUP 2.0 op te nemen in de meerjarenraming 2024-2027;
3. De begroting voor de jaren 2024 en 2025 sluitend te maken door een incidentele toevoeging vanuit de Algemene Reserve;
4. De lopende investeringen in onze voorzieningen en buitenruimte te laten doorlopen in de voorbereiding van geplande werkzaamheden, en de daarvoor noodzakelijke besluiten door college en raad te nemen op de daarvoor geplande momenten;
5. Het knoppenmodel van mogelijke bezuinigingen dan wel extra inkomsten vooralsnog niet in te zetten, en de effecten van deze scenario's met elkaar te verkennen zodat voor eventueel toekomstige noodzakelijke keuzes scenario's kunnen worden samengesteld.

Wat willen we bereiken

Met de Nota van Actualisatie geeft het college inzicht in het financiële beeld vanaf de Richtnota begroting 2024 tot het meerjarenbeeld 2024-2027, inclusief de ambities.

Samenvatting

Met de Nota van Actualisatie geeft het college inzicht in het financiële beeld vanaf de Richtnota begroting 2024 tot het meerjarenbeeld 2024-2027, inclusief de ambities.

Het meerjarig begrotingsbeeld wat is ontstaan door de (onontkoombare) lokale ontwikkelingen (oa CUP) en de landelijke ontwikkelingen (val kabinet) geeft een reëel niet sluitend beeld. Dit is conform het advies van de VNG, om voor de jaren 2026 en 2027 zichtbaar te maken dat gemeenten onvoldoende financiële middelen hebben om hun taken uit te voeren. Daarnaast zijn er verschillende scenario's in beeld gebracht voor bezuiniging en extra inkomsten wanneer keuzes nodig zijn.

Het college stelt voor om op voorhand niet al grote bezuinigingen en keuzes te maken. Het risico hiervan zou zijn dat vastgestelde ambities vanuit de raad met wensen vanuit de inwoners van Kaag en Braassem niet waar kunnen worden gemaakt.

Inleiding

Het college biedt u de Nota van Actualisatie 2024-2027 aan.

Deze nota is u toegezegd bij de richtnota vanwege de onzekerheden die dit jaar zo mogelijk nog groter zijn dan regulier.

Vlak voor het zomerreces is deze onzekerheid verder vergroot door de val van het Kabinet. Een demissionair Kabinet zal geen nieuwe, vergaande besluiten doorvoeren, maar zal ook geen oplossingen bieden voor gesignaleerde knelpunten. Veel zaken zullen door het parlement controversieel worden verklaard.

Gezien de vele onzekerheden heeft de belangenbehartiger van de gemeenten, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), ook alle gemeenten geadviseerd een collectief signaal aan het Rijk af te geven door geen sluitende begroting/meerjarenraming aan te leveren voor de jaren 2026 en 2027.

Tegelijkertijd ziet het college in dat eventuele bezuinigingen op termijn niet uit te sluiten zijn. We hebben al een aantal scenario's uitgedacht die op dat moment ingezet zouden kunnen worden.

Ons college onderschrijft deze lijn en adviseert uw raad het begrotingsproces ook voor Kaag en Braassem toe te passen. Daarom presenteren wij voor de jaren 2024 en 2025 een sluitende begroting en voor de jaren 2026 en 2027 een realistische begroting. Aangezien wij in 2024 en 2025 de ambities in de taken in de going concern, ambities uit Focus met Ambitie en het Raadsakkoord inclusief de besluiten uit het CUP 2.0 willen realiseren, hebben wij deze verwerkt in de begroting en meerjarenraming 2024-2027.

Argumenten

Kenmerkend voor onze gemeente is de werkmentaliteit 'Gewoon Doen'. Ook in de opgaves en ambities die het college aanneemt is dat terug te zien.

Zo is het college in voorbereiding op de Omgevingswet en zet zich daarnaast in op de reconstructies van diverse wegen. Er wordt gewerkt aan het realiseren van doelen vanuit oudere raadsperioden (Focus met Ambitie), zoals de meerdere IKC's die onze gemeente inmiddels heeft, het Sportpad en het te realiseren bedrijventerrein. Actueel is de extra inzet op aanpak energiearmoede en daar bovenop nog de ambities vanuit het raadsakkoord.

Kortom: gemeente Kaag en Braassem zit niet stil en wil graag zoveel mogelijk ambities waarmaken. Om niet in een verlamming te komen door de onzekerheden vanuit het Rijk stelt het college voor om vooralsnog geen drastische bezuinigingen door te voeren en gestaag verder te gaan aan haar taken. Wanneer op een later moment meer duidelijkheid is over de financiële situatie vanaf 2026, kunnen de voorliggende bezuinigingsscenario's in overweging worden genomen.

Kanttekeningen

Dit voorstel betreft het huidige beeld. Met de mogelijk komende recessie en de gevolgen hiervan voor onze inwoners is nog te veel onzeker. Deze onzekerheden kunnen niet verwerkt worden in de voorliggende meerjarenbegroting. De algemene reserve is in de afgelopen jaren gestegen en eventueel komende financiële tegenvallers kunnen incidenteel hieruit ingezet worden.

Risico's

Het is uitzonderlijk dat de VNG het advies geeft om bewust tekorten te laten zien, maar de ingreep van het kabinet in het gemeentefonds vanaf 2026 levert een uitzonderlijke financiële situatie op.

Door de gevolgen van de keuzes van het kabinet te laten zien in de meerjarenbegroting, geven we een helder signaal af aan het inmiddels demissionaire kabinet en Tweede Kamer:

de gemeentelijke financiën zijn momenteel onvoldoende voor het uitvoeren van het huidige takenpakket.

De VNG zegt hierover het volgende:

‘Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet ziet de gemeenteraad erop toe dat de gemeentebegroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan de gemeenteraad afwijken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. Met het presenteren van een tekort in de laatste twee jaren, maar een sluitende begroting voor 2024, kunnen de toezichthouders naar onze overtuiging dan ook nog steeds tot een positief oordeel komen.’

Duurzaamheid

Nvt

Participatie en inspraak

nvt

Financiële consequenties

Actuele meerjarenbeeld 2024-2027

Het actuele meerjarenbeeld 2024-2027 met de laatste inzichten is hierna inzichtelijk gemaakt. In de Nota van Actualisatie zijn de ontwikkelingen ná de Richtnota 2024 en de Mei Circulaire 2023 nader toegelicht.

(x € 1.000,-)	2024	2025	2026	2027
Vertrekpunt: Richtnota 2024, mjb 2024-2027	2.140 N	1.801 N	2.023 N	2.023 N
Mei Circulaire 2023: raadsbrief 27 juni 2023	2.498 V	2.859 V	286 V	39 N
Bijgesteld begrotingsbeeld Richtnota 2024-2027	358 V	1.058 V	1.737 N	2.062 N
<i>Mutaties ná richtnota en circulaire:</i>				
Kapitaallasten en treasury resultaat	653 V	213 N	5 N	815 N
Stelpost Vriezenweg en Vriezecoop noord		382 N	382 N	382 N
Stelpost Brug Noorderhemweg				210 N
Indexatie sociaal domein (t/m prijspeil 2022)	127 N	138 N	148 N	148 N
CUP 2.0	923 N	993 N	900 N	900 N
Stelpost KC noord, sporthal & zwembad				981 N
Stelpost Uitbreiding Kaskade	31 N	60 V	109 N	109 N
Meerjarenbeeld 2024-2027 met alle ambities	69 N	609 N	3.282 N	5.608 N

Relatie met opschalingskorting.

Het tekort in 2026 en 2027 wordt voor een belangrijk deel ook veroorzaakt door de scherpe daling van de algemene uitkering, de beruchte opschalingskorting. In 2022 heeft de VNG de ontwikkeling van het tekort voor alle gemeenten, laten onderzoeken. De conclusie was dat dit tekort oploopt tot wel € 6,2 miljard in 2028. Ons aandeel in de algemene uitkering bedraagt 0,10633% (feb 2023). Daarmee bedraagt ons rekenkundig aandeel in dit tekort bijna € 6,6 miljoen. Wij weten echter niet voor welk deel het Rijk gemeenten gaat compenseren, en of wij dan conform ons rekenkundig aandeel gecompenseerd worden.

Niet sluitende begroting en provinciaal toezicht.

Hoewel het uitzonderlijk is dat de VNG het advies geeft om bewust tekorten te laten zien, is hierover wel contact geweest met het Interprovinciaal Overleg (IPO), in relatie tot de toezicht rol van de provincies op een sluitende structurele begroting van gemeenten. Het advies

levert geen spanningsveld op. Vanuit het toezicht wordt voor begrotingsevenwicht gekeken naar de structurele posten zoals opgenomen in het eerste begrotingsjaar van de begroting.

Knoppenmodel en scenario's

Bij de Nota van Actualisatie hoort een knoppenmodel met mogelijke bezuinigingen dan wel extra inkomsten. Daarmee kunnen verschillende scenario's in beeld worden gebracht voor bezuiniging en extra inkomsten, wanneer er in de toekomst noodzakelijke keuzes nodig zijn.

Regio

De regionale samenwerking en de daarbij horende financiële gevolgen nemen we nadrukkelijk mee in de uitwerking van de scenario's.

Evaluatie

Op 4 september spreekt uw raad op de visie en advies over de eventuele te nemen keuzes als input voor de opstelling van de programmabegroting. Op 25 oktober bespreekt u de programmabegroting waarna deze op 6 november definitief aan u voorligt.

Roelofarendsveen, 22-8-2023

Burgemeester en wethouders van Kaag en Braassem,
de loco-gemeentesecretaris,
J.J. Démoed

de burgemeester,
A. Heijstee-Bolt

Bijlagen behorend bij het voorstel

- Nota van Actualisatie